

ЗБОРНИК РАДОВА

ПРАВНО-ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Година I.

1962.

Бр. 1

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

I

1. У следству мера које наши највиши органи предузимају у области просвете и школства дошла је и одлука о оснивању нових факултета у Нишу. Ова одлука свакако да је била омогућена наглим развојем нашег социјалистичког привредног и друштвеног живота, као и снажним могућностима за даљи привредни развој у догледном периоду. Требало је приступити бржој изградњи свих врста кадрова, а посебно кадрова са факултетском спремом, у складу са смерницама Петогодишњег плана и Резолуцијом Савезне народне скупштини не о образовању стручних кадрова. Значај отварања нових факултета у Нишу састоји се с једне стране у томе, што ће ти факултети омогућити да се растере садашњи универзитетски центри, односно с друге стране што ће допринети развоју овог краја као важног привредног и културног подручја, у коме су последњих година остварени значајни успеси у привреди и у другим друштвеним областима.

Да би Правно-економски факултет могао у школској 1960/61 отпочети на време са радом требало је уложити изузетне напоре, како би се у врло кратком року од оснивања факултета до почетка рада могао да реши низ проблема у циљу омогућавања нормалног рада факултета. Најзначајнију помоћ у вези са отварањем новог факултета пружили су органи Народне Републике Србије, а затим Универзитет у Београду. Значајну помоћ пружили су и народни одбори среза и општина у Нишу обезбеђењем просторија за смештај факултета, омогућавањем смештаја студената у студентском дому, као и исхране студената у студентском ресторану.

Настава на Правно-економском факултету у Нишу отпочела је 17. октобра 1960. године.

2. Из назива овог факултета види се да овај факултет има два одсека — правни и економски. С обзиром на наставне планове и програме ових одсека, они у ствари представљају два потпуно одвојена факултета. Несумњиво, је, међутим, да је целисходно у почетку, док факултет није у довољној мери развијен, задржати јединствену администрацију и један факултет. Даљи развој показаће да ли ће бити потребно извршити раздвајање факултета; то ће питање бити вероватно разматрано кад буду формиране све четири године на оба одсека.

3. Већ у току прве школске године факултетска управа морала је приступити разматрању реформе факултета и увођењу два ступња наставе, а у складу са новим Општим законом о универзитетима. Статутом овог факултета који су до-

нели на почетку школске 1961/62. године факултетски органи, а који треба да буде потврђен од Извршног већа НР Србије, уведена су два ступња наставе на оба отсека.

На првом ступњу студенти добијају потпуно и систематско образовање потребно за вршење одговарајућих послова у пракси или за наставањке студија на другом ступњу наставе. Углавном се студенти на првом ступњу спремају за стручњаке са вишом спремом.

На другом ступњу студенти се спремају за стручњаке са високом спремом употпуњавањем њиховог знања из других научних дисциплина и усмеравањем њиховог стручног образовања на одређене друштвене области и делатности.

На првом ступњу Правног одека нису предвиђени смерови, док је на другој години првог ступња Економског одека предвиђена могућност организовања шест смерова, с тим да се почев од школске 1961/62. године уведу само два смера: индустријски и трговински.

На другом ступњу Правног одека предвиђено је увођење три смера: правосудског, привредноправног и политичкоуправног. Међутим, с обзиром на тешкоће у кадровима овог факултета, у прелазним одредбама статута предвиђено је да ће на Правном одеку на другом ступњу бити уведена најпре само два смера (правосудни и политичкоуправни смер), док ће се привредноправни смер увести онда, када за то буду постојали услови.

На другом ступњу Економског одека предвиђена су два смера: аналитички и организаторско-оперативни смер.

У складу са статутом који је увео два ступња наставе на Правном и Економском одеку, студенти оба одека уписани школске 1960/61. године преведени су на нов наставни план.

Правно-економски факултет у Нишу није увео за сада трећи ступањ наставе, али је статутом факултета овлашћен факултетски савет да донесе одлуку о увођењу наставе трећег ступња, као и одлуку о стицању степена доктора правних односно економских наука, кад по његовој оцени за то буду испуњени услови.

II. Студенти. У школској 1960/61. години Правно-економски факултет у Нишу уписао је 140 редовних студената и 355 ванредних студената на Правном одеку (свега 495 студената) и 211 редовних и 678 ванредних студената на Економском одеку или једних и других укупно 889 студената. Према томе Правно-економски факултет у Нишу у школској 1960/61. години имао је 359 редовних студената и 1033 ванредних студената или укупно 1392 студената.

Број студената у мају 1962. године био је следећи:

НА ПРАВНОМ ОДСЕКУ

А) Редовни студенти I године

1) Уписано студената школске 1961/62.	— — —	128.
2) Оверило семестар	— — — — —	106.

Б) Ванредни студенти I године

Уписано студената школске 1961/62.	— — — —	373.
------------------------------------	---------	------

Ц) Редовни студенти II године

1) Уписано студената школске 1961/62.	— — —	104.
2) Оверили III и уписао IV семестар	— — —	104.

Д) Ванредни студенти II године

1) Уписано на II годину са положеним свим предметима као и са управном школом	— — —	318.
---	-------	------

Свега редовних студената на I години	106
Свега редовних студената на II години	104
Укупно редовних студената на I и II години	210
Свега ванредних студената на I години	373
Свега ванредних студената на II години	318
Укупно ванредних студената на I и II години	691

На Правном одсеку на I и II години било је укупно редовних и ванредних студената: 901.

НА ЕКОНОМСКОМ ОДСЕКУ

А) Редовни студенти на I години

1) Уписано студената школске 1961/62.	— — —	337
2) Оверило I семестар	— — — — —	291

Б) Ванредни студенти I године:

Уписано ванредних студената школ. 1961/62.	1137
--	------

Ц) Редовни студенти II године:

1) Уписано студената школске 1961/62.	— — —	113
2) Исти је број оверио III и уписао IV семестар		113

Д) Ванредни студенти II године

Укупно на I и II год. редовних студената	404
Укупно на I и II год. ванредних студената	1210

РЕКАПИТУЛАЦИЈА

1) Редовних студената на оба одсека I године	397
2) Редовних студената на оба одсека II године	227
3) Ванредних студената на оба одсека I године	1.560
4) ванредних студената на оба одсека II године	350
<hr/>	
Свега студената на факултету	2.534

III. Наставници. — Правни одсек у току школске 1960/61. и школске 1961/62. године имао је четири стална наставника и пет асистената. Наставу из осталих предмета су изводили хонорарни наставници и два хонорарна асистента.

На Економском одсеку наставу су изводила пет стална наставника и пет стална асистента, а из осталих предмета наставу су изводили хонорарни наставници. Свакако да даљи развој овог факултета нужно захтева обезбеђење сталних наставника и факултетских сарадника. Овај проблем је расматран још од оснивања факултета и предузимане су мере да се радикално реши. Међутем, напори предузети у овом правцу нису дали сасвим повољне резултате. Отуда се наш факултет оријентише на изградњу младих наставних кадрова. У току следеће школске године питање наставника ће се знатно побољшати на Правном одсеку, јер је у току поступак за избор пет сталних наставника.

IV. Настава. — 1. Главна брига факултетских органа у току две протекле школске године састојала се у обезбеђењу редовне наставе. Настава се у протеклом времену изводила из свих предмета предвиђених наставним планом и по утврђеном распореду. Уколико је било извесних одказаних часова од стране хонорарних наставника (због болести, службене спречености и сл.), они су, по правилу, били накнадно одржани.

На оба одсека овог факултета настава се изводи у више облика. Сем **предавања**, као основног облика наставе, уведени су и следећи помоћни облици наставе:

а) **обавезне вежбе** из свих предмета на Економском одсеку и из одређених предмета на Правном одсеку. Задатак је вежби да се студентима путем посебних метода, а уз њихово активно учешће, учини приступачијом материја одређених предмета и развија интерес и способност за стручно обрађивање појединих питања. Факултетска управа је донела Правилник о одржавању вежби на овом факултету;

б) **семинари.** — На Правном одсеку као посебан облик обавезне наставе постоје и **семинари**, на којима се читају семинарски радови и воде дискусије од стране студената уз помоћ наставника. Рад на семинарима студентима треба да омогући продубљивање стручног знања, да их оспособи за смосталан рад и да у њима развије смисао за дискусију теоретског карактера.

За редовне и ванредне студенте друге године првог степена Економског одсека предвиђена је обавезна израда једног семи-

нарског рада. Успешно израђени семинарски рад представља услов за добијање дипломе о завршеном првом ступњу наставе.

Посебним правилником овог факултета детаљније је разрађено питање рада на семинарима;

ц) **теренска настава.** — Облици теренске наставе су: а) посете државним органима, привредним организацијама и установама; б) настава у привредним организацијама и установама; ц) стручне екскурзије. Извођење теренске наставе регулисано је посебним правилником овог факултета;

д) **стручна пракса.** — Она се, по правилу, обавља за време школског распуста, а може се обављати и у току школске године. Минимално трајање стручне праксе је 18 радних дана, али факултетска управа може продужити време трајања стручне праксе. Стручна пракса је обавезна за све редовне студенте друге године првог ступња и прве године другог ступња. Посебним правилником је детаљније разрађен поступак у вези са обављањем стручне праксе.

2. За све редовне студенте оба одсека предвиђена је обавеза полагања једног колоквијума из свих предмета. Колоквијум се мора организовати и обавити најдаље до 1. априла сваке школске године. Неуспех на колоквијуму није сметња за упис и оверу семестра, али се оцена на колоквијуму узима у обзир приликом доношења коначне оцене на испиту.

3. С обзиром на велики број ванредних студената, овај факултет морао је да разматра питање пружања помоћи ванредним студентима. Донет је Правилник о ванредном студирању који је регулисао нарочито пружање помоћи ванредним студентима у виду оснивања центара за ванредно студирање, одржавања семинара и образовања Сервиса за помоћ ванредним студентима. У школској 1960/61 години основани се центри за ванредно студирање у Зајечару и Лесковцу. У Зајечару центар је основао Народни одбор општине као самосталну установу, а у Лесковцу настава за ванредне студенте се одржавала у оквиру Радничког универзитета. Центар у Зајечару наставио је рад и у школској 1961/1962. години (само за студенте Економског одсека), а у Лесковцу је центар престао са радом крајем школске 1960/61. године.

На почетку школске 1961/62. године основан је центар за студенте Економског одсека у Крушевцу.

За ванредне студенте Економског одсека из Ниша била је организована настава у школској 1960/1961, као и у школској 1961/1962. години, само из неких предмета.

У школској 1960/1961. години за ванредне студенте оба одсека из оних места у којима не постоји центар за ванредно студирање одржан је на факултету (средином маја месеца) семинар који је трајао 10 дана. На том семинару држана је настава по скраћеном курсу из кључних питања. У жељи да се и школске 1961/1962. године одржи семинар за ванредне студенте упућена су писма свим ванредним студентима са захтевом да се изјасне да ли желе присуствовати семинару. Од преко 1000 писама упућених ванредним студентима стигао је

одговор и то: од 27 студената Правног одсека и од 41 студента Економског одсека. С обзиром на мали број студената наш факултет школске 1961/1962. године није могао одржати семинар за ванредне студенте.

4. Статутом је предвиђено постојање одређеног броја катедри на Правном и на Економском одсеку. Свака катедра према Статуту има свој општи семинар. За сада је једино организован општи семинар катедре политичких наука Правног одсека, и он углавном сарађује са Удружењем правника (Подружница среза Ниш).

V. Рад факултетских органа. — У току протекле школске године рад факултетског савета и факултетске управе био је прилично интензиван. Факултетске савет је у току школске 1960/61. године одржао 7 седница, а поред тога одржане су и две заједничке седнице савета и управе. У току школске 1961/62. године до месеца маја факултетски савет је одржао укупно 6 седница.

Факултетска управа је одржала у току школске 1960/61. године 12 седница и 2 заједничке седнице са факултетским саветом, а у току школске 1961/1962. године до месеца маја факултетска управа је одржала укупно 7 седница.

Факултетска управа се у току две протекле школске године суочила са великим бројем важних задатака које је настојала да са успехом реши. Основна питања којима се бавила управа била су: настава, кадрови, реформа факултета, положај студената, већа године, материјално-финансијски проблеми, инвестиције, систематизација радних места, ванредно студирање. Управа је у свом раду настојала да благовремено и систематски решава сва питања од значаја за рад факултета.

У циљу што студиознијег и свестранијег проучавања јединих питања управа је формирала своје помоћне органе, и то: 1) кадровску комисију; 2) комисију за наставу; 3) комисију за научни рад; 4) комисију за уџбенике и друге публикације; 5) комисију за молбе и жалбе студената; 6) комисију за ванредно студирање; 7) комисију за материјално-финансијска питања; 8) комисију за физичку културу; 9) комисију за теренску наставу и стручну праксу; 10) комисију за студентска питања и 11) одбор за библиотеку.

На Правно-економском факултету у Нишу образоване су и посебне управе одсека: управа Правног и управа Економског одсека. Управу одсека сачињава целокупно наставно особље сваког одсека.

На свакој години оба одсека формирана су и већа године. Рад ових већа детаљније је регулисан посебним прахником.

VI. Материјална питања. — Средства за финансирање факултета у школској 1960/61. години била су обезбеђена из буџета НР Србије, а од 1962. године финансирање факултета преузео је Републички фонд за школство (НР Србије). У 1961.

години (календарској) факултет је имао на располагању 36.600.000.— динара, а за 1962. годину факултету су додељена средства у износу од 49.000.000.— динара.

У школској 1960/61. години овај факултет је располагао свега са два спрата зграде на Тргу Југословенске Армије бр. 11., а на почетку школске 1961/62. факултету су у истој згради уступљена још два спрата.

У школској 1961/1962. години на Правно-економском одсеку уписан је знатно већи број студената него у школској 1960/61. (337 студената Економског одсека и 128 студената Правног одсека). На Правном одсеку није било проблема око одржавања наставе, с обзиром да су студенти са Правног одсека могли да користе слушаонице на факултету (које могу да приме око 150—160 студената). Међутим, у вези са извођењем наставе на првој години Економског факултета било је знатних тешкоћа због тога, што је факултет био приморан да организује наставу у сали Народног сабора среза Ниш. Треба истаћи да дисциплина за време предавања у тој сали није била задовољавајућа. Од школске 1961/62. године наш факултет располаже са четири спрата у поменутој згради, а од школске 1962/1963. године треба на добије још два спрата (тј. сутерен и приземље).

За адаптацију преостала два спрата и за доградњу новог амфитеатра и нових слушаоница предвиђен је износ од 225.000.000.— дин. Инвестициони програм за адаптацију и доградњу одобрен је од надлежне комисије Извршног већа НР Србије. Међутим за ове радове одобрен је у овој календарској години само износ 10.000.000.— динара.

II

Зборник радова Правно-економског факултета у Нишу појављује се на крају друге године постојања и рада овог факултета. Први број „Зборника“ појављује се у скромном обиму; верујемо, међутим, да ће се у складу са развојем факултета повећавати и обим „Зборника“.

Редакциони одбор је мишљења да „Зборник“ не би требало да садржи само чланке, већ да што обухватније презентира извесну садржину научног, стручног, друштвеног и другог рада факултета. Из тих разлога редакциони одбор сматра да би зборник требало да садржи више рубрика: чланке, дискусије, прилоге, судску праксу, хронику, оцене и приказе, белешке и сл. Свакако да није неопходно да у сваком броју „Зборника“ буду заступљене све наведене рубрике, као и то да се овим набрајањем не искључује могућност за отварање и неке нове рубрике, уколико садржина рада факултета то буде изискивала.

Сарадња на „Зборнику“ није ограничена само на сталне наставнике и факултетске сараднике, јер на њему могу сарађивати и хонорарни наставници овог факултета, као и други научни радници и универзитетски наставници.

Др Славољуб Поповић

Маја 1962. године

декан факултета